

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisivitatea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA S.C. SILVOGRECU COM. S.R.L. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 5355/04)

Hotărâre

Strasbourg

23 februarie 2010

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza S.C. Silvogrecu Com. S.R.L. împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din: Josep Casadevall, *președinte*, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupanèè, Egbert Myjer, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, Ann Power, *judecători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 2 februarie 2010,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 5355/04 îndreptată împotriva României, prin care o societate comercială română, S.C. Silvogrecu Com. S.R.L. („reclamanta”), a sesizat Curtea la 11 decembrie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamanta este reprezentată de domnul Marin Grecu, administratorul acesteia. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 10 iulie 2007, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Societatea reclamantă este o societate cu răspundere limitată, cu sediul social în comuna Izvoru Bârzii.

5. Prin două acțiuni introduse în fața Tribunalului Mehedinți la 28 octombrie și, respectiv, la 20 noiembrie 2002, reclamanta a solicitat obligarea direcției silvice județene și a unei

societăți comerciale, S.C. D. S.R.L. (denumită în continuare „societatea D.”), la plata de daune-interese pentru neexecutarea contractelor încheiate în 2000.

6. În dosarul privind direcția județeană, instanța a cerut reclamantei să plătească 71 575 929 lei românești vechi (ROL) și 50 000 ROL, adică echivalentul a aproximativ 2 300 euro (EUR), cu titlu de taxe judiciare de timbru (timbru judiciar și, respectiv, timbru fiscal) calculate în funcție de valoarea daunelor-interese solicitate.

7. În ceea ce privește dosarul privind societatea D., instanța a stabilit valoarea taxelor judiciare de timbru la 2 345 032 ROL și 30 000 ROL, adică echivalentul a aproximativ 75 EUR în total, calculate tot în funcție de valoarea obiectului litigiului.

8. Invocând situația sa economică precară, reclamanta a solicitat scutirea de la plata acestor taxe în cele două dosare. La 2 decembrie 2002, instanța a amânat examinarea cauzelor și a trimis cererile de scutire Direcției Generale județene a Finanțelor Publice (denumită în continuare „direcția generală a finanțelor”).

9. În raportul din 15 ianuarie 2003, direcția generală a finanțelor a emis un aviz favorabil acestor cereri. Aceasta s-a bazat pe bilanțurile contabile ale societății care confirmau faptul că, din 2001, ea nu mai avea niciun fel de activitate comercială, conturile sale erau închise și că nu mai avea niciun venit. De asemenea, direcția a luat în considerare concluziile unei anchete sociale efectuate la domiciliul administratorului societății reclamante, care este și deținătorul majorității părților sociale. Domnul Grecu, care a evidențiat că nici acesta din urmă, nici familia sa nu dispuneau de venituri în afara unui ajutor social.

10. La 28 ianuarie 2003, reclamanta a fost informată de faptul că cererile sale au fost transmise primăriei comunei Izvoru Barzii pe motiv că, în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 36/2002, taxele judiciare de timbru erau vărsate la bugetul local și că autoritățile locale aveau competența de a acorda eventuale scutiri.

11. Prin decizia din 5 martie 2003, Consiliul Local al Comunei Izvoru Barzii (denumit în continuare „consiliul local”) a admis cele două cereri de scutire. În ceea ce privește acțiunea introdusă împotriva societății D., decizia consiliului local a menționat că reclamanta era scutită de plata taxelor judiciare de timbru în valoare de 2 345 032 ROL și 3 000 ROL.

12. Prin hotărârea din 31 martie 2003, instanța a anulat acțiunea introdusă împotriva societății D. pe motiv că scutirea a fost acordată de consiliul local și nu de direcția generală a finanțelor. În plus, instanța a considerat că scutirea era doar parțială deoarece menționa suma de 3 000 ROL în loc de 30 000 ROL.

13. În apelul reclamantei, care pretindea, pe de o parte, că direcția generală a finanțelor era cea care a transmis cererea de scutire către consiliul local, și, pe de altă parte, că mențiunea de 3 000 ROL în loc de 30 000 ROL nu era decât o greșeală de scriere a autorităților locale, prin hotărârea din 10 iunie 2003, Curtea de Apel Craiova a confirmat temeinicia hotărârii pronunțate în primă instanță, considerând că scutirea era valabilă doar dacă era acordată de direcția generală a finanțelor.

14. În ceea ce privește dosarul referitor la daunele-interese solicitate direcției silvice județene, în ședința din 8 aprilie 2003, instanța a considerat că scutirea acordată de consiliul local din Izvoru Barzii trebuia acordată de către consiliul local din Turnu Severin, municipiul reședință de județ. În consecință, acesta a amânat examinarea dosarului în așteptarea unei decizii a acestui consiliu local.

15. Totuși, cu ocazia ședinței din 22 aprilie 2003, la solicitarea reclamantei, instanța a revenit asupra deciziei sale, a examinat cererea de scutire și a respins-o pe motiv că încetarea activității reclamantei nu reprezenta un motiv suficient pentru scutirea de la plata taxelor judiciare de timbru.

16. Prin hotărârea din 13 mai 2003, constatând faptul că reclamanta nu achitase taxele judiciare de timbru, instanța a anulat acțiunea.

17. Invocând avizul favorabil al Direcției generale a finanțelor, precum și decizia de scutire pronunțată de consiliul local din Izvoru Barzii, reclamanta a introdus un recurs în fața Curții de Apel Craiova care l-a respins prin hotărârea definitivă din 15 septembrie 2003.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

18. În temeiul art. 1 din Legea nr. 146 din 24 iulie 1997 privind taxele judiciare de timbru, acțiunilor și cererilor introduse în fața instanțelor li se aplică taxele judiciare de timbru, calculate proporțional cu valoarea obiectului în litigiu.

19. Conform art. 75 și urm. C. proc. civ., astfel cum erau acestea în vigoare la momentul faptelor, instanțele puteau avea acces la cererile de asistență judiciară care vizau în special acordarea de scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări privind plata taxelor judiciare de timbru. Instanța s-a pronunțat, fără dezbateri și cu ușile închise, printr-o hotărâre definitivă, luată în baza informațiilor și probelor obținute de la părți și de la alte autorități competente.

20. Totuși, conform art. 21 din Legea nr. 146/1997, Ministerul Finanțelor era cel care, ca regulă generală, acorda scutiri, reduceri sau reeșalonări pentru plata taxelor judiciare de timbru.

21. În temeiul art. 41 alin. (4) din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997, sumele percepute cu titlu de taxe judiciare de timbru erau vărsate la bugetul de stat. Începând cu 1 ianuarie 2003, aceste sume au fost vărsate bugetelor locale. În ceea ce privește eventualele scutiri sau reduceri, în temeiul Legii nr. 215 din 23 aprilie 2001 privind administrația publică locală, consiliul local era competent să solicite orice chestiune care ținea de gestionarea bugetului local.

22. În conformitate cu Legea nr. 195 din 25 mai 2004, acordarea de scutiri, reduceri sau reeșalonări pentru plata taxelor judiciare de timbru a redevenit de competență exclusivă a instanțelor.

23. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, prin care se transpunea în dreptul român Directiva 2003/8/CE a Consiliului European, publicată în Monitorul Oficial la 25 aprilie 2008, abrogă art. 75 și urm. C. proc. civ.

24. Această ordonanță prevede plafoanele viitoare minime sub care ajutorul public judiciar se acordă în întregime, precum și posibilitatea introducerii unei cereri de reexaminare împotriva încheierii pronunțate.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

25. Reclamanta pretinde că anularea acțiunilor sale pentru neplata taxelor judiciare de timbru a adus atingere dreptului său de acces la o instanță. Aceasta invocă art. 6 § 1 din Convenție, formulat după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) a cauzei sale, de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”

26. Guvernul contestă acest argument.

A. Cu privire la admisibilitate

27. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

28. Guvernul nu contestă faptul că dreptul reclamantei de acces la o instanță a fost supus unor limitări, dar consideră că acestea urmăreau un scop legitim și că exista un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. Acesta amintește că subordonarea accesului la o instanță unor cheltuieli de judecată nu reprezintă în sine o

atingere adusă dreptului la un proces echitabil și că o bună administrare a justiției poate justifica cheltuielile de judecată a căror valoare trebuie stabilită în lumina circumstanțelor specifice fiecărei cauze.

29. În continuare, Guvernul atrage atenția asupra faptului că alte țări impun taxe judiciare de timbru calculate proporțional cu valoarea obiectului litigiului.

30. Reclamanta contestă acest argument și consideră că limitarea impusă dreptului său de acces la o instanță este disproportională.

31. Mai întâi, Curtea constată că a existat o limitare a dreptului reclamantei de acces la o instanță ca urmare a anulării celor două acțiuni ale sale din cauza neplății taxelor judiciare de timbru.

32. Curtea reamintește apoi că a soluționat de mai multe ori cauze care au ridicat chestiuni similare celor din prezenta speță și a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție [*Weissman și alții împotriva României*, nr. 63945/00, pct. 32-44, CEDO 2006-VII (fragmente), *Iorga împotriva României*, nr. 4227/02, pct. 34-52, 25 ianuarie 2007, și *Rusen împotriva României*, nr. 38151/05, pct. 33-37, 8 ianuarie 2009).

33. În speță, Curtea observă că, la momentul faptelor, în dreptul intern coexistau două sisteme de scutire de la plata taxelor judiciare de timbru, fără ca domeniul de aplicare al fiecăruia dintre acestea să fie clar definit.

34. În această privință, aceasta observă faptul că, pe de o parte, în temeiul Legii nr. 146/1997 modificată de Legea nr. 215/2001, consiliul local decidea cu privire la orice chestiune care viza gestionarea bugetului local, inclusiv la eventualele scutiri sau reduceri ale taxelor judiciare de timbru. Pe de altă parte, conform Codului de procedură civilă, instanțele puteau și să aibă acces la cererile de acordare de asistență și să acorde scutiri sau reduceri ale taxelor judiciare de timbru.

35. În ceea ce privește acțiunea introdusă împotriva societății D., Curtea ia act de faptul că aceasta a fost anulată pe motiv că scutirea de la plata taxelor judiciare de timbru a fost acordată de consiliul local și nu de direcția generală a finanțelor. Este necesar să se constate că însăși direcția generală a finanțelor este cea care a trimis cererea de scutire consiliului local, considerând că acesta din urmă avea competența de a pronunța o decizie. În aceste condiții, Curtea consideră că anularea acestei acțiuni evidențiază o deficiență de funcționare a mecanismului intern de scutire de la plata taxelor judiciare de timbru de natură să aducă atingere principiului securității juridice, care este implicat în întregii convenții.

36. În ceea ce privește acțiunea introdusă împotriva direcției silvice județene, Curtea ia act de faptul că Tribunalul Mehedinți a respins cererea de scutire și a anulat acțiunea pe motiv că încetarea activității reclamantei nu constituia un argument suficient pentru scutirea de la plata taxelor judiciare de timbru.

37. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă, în cadrul celei de-a doua acțiuni, aprecierea tribunalului nu a restricționat dreptul de acces al reclamantei la o instanță într-o asemenea măsură încât acesta să devină teoretic și iluzoriu.

38. Curtea ia act de faptul că valoarea taxelor judiciare de timbru care corespunde acțiunii introduse împotriva direcției silvice județene se ridica la 71 625 929 ROL, ceea ce reprezenta de peste paisprezece ori salariul mediu lunar net în România, care, la momentul faptelor, era de 4 955 273 ROL. Ținând seama de încetarea oricărei activități a reclamantei și de absența altor venituri, Curtea consideră că valoarea taxelor judiciare de timbru astfel stabilită era excesivă.

39. În această privință, Curtea consideră că instanța nu pare să fi ținut suficient seama nici de situația economică a reclamantei, nici de situația precară a administratorului și acționarului său majoritar. În acest sens, Curtea ia act de faptul că instanța nu a examinat în detaliu cererea reclamantei, limitându-se la a constata că aceasta nu mai desfășura nicio activitate și nu a cerut informații părților, după cum putea să facă în temeiul art. 75 și urm. C. proc. civ. (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Rusen*, citată anterior, pct. 36). 40. În plus, aprecierea temeiniciei cererii de asistență judiciară introduse de judecătorie este definitivă și nu poate fi contestată de către persoana în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Rusen*, citată anterior, pct. 37).

41. În sfârșit, Curtea ia act de faptul că, la 24 aprilie 2008, au intrat în vigoare noi dispoziții privind ajutorul public judiciar în materie civilă, care nu se aplică prezentei cauze. Acestea prevăd plafoane viitoare minime sub care ajutorul public judiciar se acordă în întregime, precum și posibilitatea introducerii unei cereri de reexaminare împotriva încheierii pronunțate.

42. Având în vedere aceste constatări și după efectuarea unei aprecieri globale a faptelor, Curtea consideră că, în speță, statul nu și-a îndeplinit obligația de a asigura reclamantei accesul la o instanță.

43. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

44. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

45. Reclamanta solicită 36 181 lei românești noi (RON) cu titlu de prejudiciu material suferit ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către direcția silvică județeană. Aceasta adaugă dobânzile de întârziere care variază între 52 291 RON și 55 724 RON, în funcție de metoda de calcul utilizată. Aceasta solicită, de asemenea, 100 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral suferit.

46. Guvernul contestă aceste cereri. Acesta consideră că suma solicitată cu titlu de prejudiciu material este pur speculativă. În ceea ce privește prejudiciul moral pretins, Guvernul susține că nu există nicio legătură de cauzalitate între suma solicitată cu acest titlu și pretinsa încălcare a Convenției.

47. În orice caz, având în vedere jurisprudența Curții în materie, Guvernul consideră că o eventuală hotărâre de condamnare ar putea reprezenta, în sine, o reparație satisfăcătoare a prejudiciului material și moral pretins suferit.

48. Curtea reamintește că unica bază de acordare a unei reparații echitabile în speță constă în faptul că reclamanta nu a avut acces la o instanță, contrar art. 6 § 1 din Convenție. Aceasta consideră că reclamanta nu a demonstrat că pretinsul prejudiciu material este de fapt rezultatul anulării acțiunilor sale pentru neplata taxelor judiciare de timbru [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kuda împotriva Poloniei* (GC), nr. 30210/96, pct. 164, CEDO 2000-XI]. În orice caz, Curtea nu poate să speculeze cu privire la rezultatul procedurilor interne (*Teltronic CATV împotriva Poloniei*, nr. 48140/99, pct. 69, 10 ianuarie 2006). În consecință, nimic nu justifică acordarea unei despăgubiri cu acest titlu.

49. Observând faptul că dreptul intern permite revizuirea unui proces în cazul în care Curtea a constatat încălcarea drepturilor unui reclamant, Curtea consideră că, în principiu, cea mai adecvată reparație pentru reclamantă ar fi redeschiderea, la cererea sa, a procedurii în timp util și în conformitate cu cerințele art. 6 din Convenție.

50. Totuși, Curtea consideră că imposibilitatea de a solicita în instanță repararea prejudiciului cauzat de încălcarea raporturilor contractuale, a generat într-adevăr, pentru reclamantă și pentru administratorul acesteia, o stare de incertitudine și de frustrare pentru care o constatare a încălcării nu este suficientă ca reparație.

51. Pronunțându-se în echitate, ea îi acordă 2 600 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

52. De asemenea, reclamanta solicită, însă fără a oferi documente justificative, 500 RON cu titlu de cheltuieli de judecată efectuate în fața instanțelor interne și a Curții.

53. Guvernul se opune acestei cereri și subliniază faptul că reclamanta nu a furnizat niciun document justificativ privind cheltuielile de judecată efectuate.

54. Curtea reamintește că, în temeiul art. 41 din Convenție, pot fi rambursate doar cheltuielile pentru care s-a stabilit că au fost într-adevăr efectuate, că au fost necesare și rezonabile [a se vedea, printre altele, *Nikolova împotriva Bulgariei* (GC), nr. 31195/96, pct. 79, CEDO 1999-II].

55. Ținând seama de faptul că reclamanta nu a justificat cheltuielile de judecată efectuate, Curtea decide să nu îi acorde nicio sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

56. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște*:
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, 2 600 EUR (două mii șase sute euro), cu titlu de prejudiciu moral, care trebuie convertiți în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 23 februarie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte